

Nr 441

Av herrar Arvidson och Carbell, om inrättande av ytterligare professurer i parodontologi.

Munhålans och tändernas båda huvudsjukdomar, *tandröta* (tandkaries) och *tandlossnande* (parodontopati), har båda den spridning och omfattning som är kännetecknande för en folksjukdom. Till sina verkningar för bittet är de båda lika förödande. Parodontopatien har emellertid i den hittillsvarande undervisningen i Sverige icke haft den plats, som motiveras av dess spridning och invaliditetsframkallande egenskaper och av en klar önskan att på vetenskaplig grund motverka skadeverkningarna.

Under senare år har tandlossningssjukdomen mer och mer uppmärksammas även i Sverige, sedan det påvisats att tandlossnandet inte är något normalt åldersfenomen, som börjar i 30- å 40-årsåldern, utan resultatet av en successiv sjuklig benförstörelse. Sjukdomen börjar nämligen ofta redan i barnåren, men genom sitt smygande förlopp uppmärksammas den i regel inte förrän tänderna lossnar. Lossnandet märks först efter den tid som går åt för att så mycken benvävnad skall förstöras att resten inte räcker till för att fixera tanden, varför vården helt naturligt blivit ett åldersproblem. Som ett mått på tandlossningssjukdomens verkningar kan man ta antalet förlorade tänder. Av undersökningar i USA och Norge framgår att genomsnittligt vid 30 års ålder 8 tänder saknas, vid 40 års ålder 12, vid 50 års ålder 17 och vid 60 års ålder 21 tänder. Man räknar numera med att parodontopatien är den dominerande orsaken till tandförluster efter 30-årsåldern.

Samhället anslår mycket betydande medel till tandvården, och privatutgifterna härför torde också vara betydande. I många fall används dessa medel till vård av tänder som sedan för tidigt förloras genom tandlossningssjukdomen. Nödvändigheten av att förebygga och bota tandlossningssjukdomen är uppenbar. Undervisning och forskning inom denna gren av odontologien benämns sedan gammalt *parodontologi*.

Intensifierad forskning och vidgad undervisning på självständiga institutioner för parodontologi ter sig med hänsyn till ovan anförda fakta som en angelägen uppgift. I 1947 års studieplan för tandläkarhögskolorna infördes parodontologien såsom särskild kursgivning inom tandkirurgien. Den kliniska tjänstgöringen försiggår under 37,5 dagar av studietiden. Härjämte ger laboratorn föreläsningar och seminarier. Nämnden för uppbyggnad av dåvarande tandläkarhögskolan i Umeå föreslog i sitt betänkande den 18 december 1959 att parodontologien skulle vara ett självständigt läroområde

Bihang till riksdagens protokoll 1965. 4 saml. nr 441—445

under egen laboratur i ämnet. Ämnets självständiga ställning fastställdes sedermera av riksdag och Kungl. Maj:t. I fråga om dåvarande tandläkarhögskolorna i Stockholm och Malmö beslöts samma ordning från och med den 1 juli 1963.

Propositionen nr 161 år 1964 angående tandläkarutbildningen i Göteborg, vilken i höstas bifölls av riksdagen, upptog professur i parodontologi vid odontologiska fakulteten i Göteborg. Professuren motiverades av kravet på ökad forskning och undervisning inom läroområdet. I sina petita för budgetåret 1965/66 har de odontologiska fakulteterna (f. d. tandläkarhögskolorna) i Stockholm, Malmö och Umeå begärt professurer i parodontologi. Universitetskanslern har av icke redovisade skäl underlåtit att uppta dessa krav i sina petita.

Det förtjänar nämnas att betydande forskare står till förfogande för besättandet av de föreslagna professurerna. Både i Stockholm och i Lund torde kallelseförfarande vara att rekommendera, i Stockholm av laboratorn odont. dr Nils Berghagen, i Lund av professorn i tandkirurgi med. dr Hilding Björn. I Umeå synes sedvanligt ledigförklarande och ansökningsförfarande vara lämpligt.

Det kan inte anses försvarligt att uppskjuta inrättandet av professurer i parodontologi vid de lärosäten, där odontologiska fakulteter finns. Med hänsyn härtill hemställs,

att riksdagen ville besluta att från och med budgetåret 1965/66 inrätta professurer i parodontologi vid karolinska institutet i Stockholm samt vid universiteten i Lund och Umeå.

Stockholm den 27 januari 1965

Stellan Arvidson

Erland Carbell
